Nordisk Museumsforbunds konference på Ålandsøerne 2005

INGE ADRIANSEN

Skandinavisk Museumsforbund er den eneste fællesnordiske museumsforening, og den fungerer for mange som et værdifuldt regionalt netværk. Den er ikke et alternativ til ICOM, men et godt supplement. Det er også en tværvideenskabelig forening, og der lægges derfor vægt på, at alle museumsdiscipliner bliver inddraget i foreningens virke. Hver tredje år afholder Skandinavisk Museumsforbund en konference i et af de nordiske lande, og i 2005 fandt konferencen sted på Ålandsøerne. Temaet var "Nordiske samfærdselsveje", og det blev belyst både i konkret og overført betydning.

Konferencen blev åbnet i lagtingssalen i Mariehamn, hvor Ålands landskabsregering bød velkommen, og derpå holdt den fremtrædende finlandssvenske forfatterinde Ulla-Lena Lundberg et festforedrag med titlen "Båten, som bär kulturen – tanker vid en farled". I de næste dage var der foredrag fra alle nordiske lande: Fra Sverige og Norge var det lensantikvar Britt-Marie Hammerskjöld fra Kalmar, der forelæste om "Kong Valdemars Segeleled", og museichef Geir Paulsrud, Norsk Vejmuseum, der fortalte om "Kongeveier i Norge 1620-1814". Danmark var repræsenteret af museumsdirektør Morten Hahn-Petersen, Fiskeri- og Søfartsmuseet i Esbjerg, der redegjorde for havneudviklingen i Norden set i et internationalt perspektiv, og fra Island fortalte Örlygur Kristfinnsson fra Sildehistorisk Mu-

seum i Siglufjörður om det norsk-islandske sildefiskeri. Endelig berettede Andras Mortensen, Føroya Fornminnissavn om nordatlantisk postrutetrafik og Peter Winquist fra Åland redegjorde for den gamle postrute mellem Sverige og Finland. Som en særlig hilsen til konferencen blev der udgivet et særfrimærke.

Tilsyneladende manglede der en kunsthistorisk vinkel på temaet samfærdsel i Norden, men det blev rigeligt opvejet under ekskursionerne, hvor der blandt andet var besøg i en af nordiske kunstnerkolonier, Önningsbykolonien, der har sit eget museum (se f.eks. www.artistvillages.net).

I forbindelse med konferencerne hvert tredje år bliver den nyttige håndbog, "Nordens Museer", udgivet i en aktuel opdateret udgave. Den indeholder redegørelser for de mere generelle udviklingstendenser for museerne i hvert enkelt af de nordiske lande og selvstyreområder samt oplysninger om besøgstal, budgetter og fagligt personale ved de enkelte museer. "Nordens Museer" rummer et værdifuldt materiale til sammenlignende studier over museumsudviklingen i de nordiske lande.

Skandinavisk Museumsforbund er et af de ældste organer inden for nordisk kultursamarbejde. Dette samarbejde er ikke et resultat af den sværmeriske skandinavisme i midten af 1800-tallet, men udviklet praktisk og pragmatisk siden begyndelsen af 1900-tallet uden ambitioner om 'pan-nordisme'. I en årrække

er Skandinavisk Museumsforbunds konferencer foregået på øer: 1996 på Fyn og Als, 1999 på Gotland, 2002 i Island og 2005 som nævnt på Åland. Den næste conference afholdes i Norge i sensommeren 2008, og den vil foregå på Svalbard i det nordlige ishav. Hovedtemaet vil blive kulturarv og kulturbevaring med udgangspunkt i den forvandling fra kulmineområde til turistmål, som foregår intensivt på Svalbard i disse år. Svalbard har en storslået natur og mange kulturminde, ikke mindst fra 1600-tallets hvalfangerstationer.

En af de gode oplevelser under konferencen var den indledende forelæsning af Ulla-Lena Lundberg, der fortalte om sin opvækst på øen Kökar, der er en af større øer i den skærgård, der udgør Ålandsøerne. I det efterfølgende bringes hendes forelæsning i sin helhed.

Inge Adriansen er museumsinspektør på Museum Sønderborg - Sønderborg Slot, DK-6400 Sønderborg, Danmark. E-mail: ia@sonderborgslot.dk

Båten som bär kulturen

ULLA-LENA LUNDBERG

Ulla-Lena Lundberg er født 1947 på Ålandsøerne. Hun er uddannet som antropolog, og det sætter et særligt præg på hendes forfatterskab, der spænder fra det lokale til det globale. Hovedværket er en søfartstriologi fra Åland, der skildrer de store samfundsmæssige og mentalitetsmæssige ændringer fra midten af 1800-tallet til nutiden. Det er kulturarvsproblematik, som her fremlægges i en kraftfuld prosastil. Dette tema er også det underliggende i romanen Regn, der foregår i Afrika og i parallelle forløb skildrer en buskmand i fortiden og en frivillig ulandsarbejder i nutiden

Av allt jag har lärt mig är det ingenting som har varit så befriande som när jag lärde mig ro. Jag var fem eller sex år gammal när vi fick vår klinkbyggda lilla eka och kajkade ut på Finnö fladan på Kökar. Den ena dagen är man ett barn som rör i en balja på gräsmattan, och den andra är man plötsligt en självständig männis-

ka som far dit hon vill på sin egen köl, det är fantastiskt befriande. Man upptäcker ö efter ö och ser hur innerskärgården övergår i mellanskärgård, och från ett berg ser man redan ytterskärgårdens avskalade skär, och bakom dem ligger öppet hav, och över havet kan man färdas till alla länder på jorden. Åh!